

Initiatiefvoorstel: 'Groningse internationale solidariteit'

Inleiding

Groningen kent een rijke geschiedenis van internationale solidariteit en samenwerking. Eind jaren '80 richtte de gemeente Groningen formele stedenbanden op met onder andere Moermansk in Rusland en San Carlos in Nicaragua. Middels projecten werd samengewerkt aan verbeterde leefomstandigheden en mensenrechten voor bijvoorbeeld vrouwen en kinderen met een ontwikkelingsachterstand. Daarnaast werden initiatieven ontplooid op het vlak van cultuur, sport en milieu. Sinds 2015 kent de gemeente, dankzij een initiatief van D66 en Student & Stad, Shelter City. Middels dit programma kunnen mensenrechtenactivisten vanuit de hele wereld die door hun maatschappelijke inzet gevaar lopen, herstellen en bijkomen in Groningen. Bovendien doneerde de gemeente Groningen in 2023 €1 per inwoner aan Giro 555 om de gebieden in Turkije en Syrië die getroffen werden door een extreme aardbeving te helpen met noodhulp en wederopbouw.

Voor mensen die moeten vluchten voor vervolging en geweld is Groningen een verwelkomend toevluchtsoord. Zo worden in Groningen al jaren vluchtelingen uit onder andere Syrië en Eritrea opgevangen en werden in 2022 gevluchte Oekraïners met open armen ontvangen. COA opvanglocaties in onze gemeente ontvangen veel verzoeken van buurtgenoten die als vrijwilliger hun tijd aanbieden. In de wijk Klein Martijn organiseren buurtbewoners nu bijvoorbeeld al een aantal jaar een ontmoetingsfeest waar burens en vluchtelingen die nabij op een opvangboot verblijven elkaar beter leren kennen.

Oftewel - in Groningen zijn we er voor iedereen. Of je hier nu geboren en getogen bent of hier later naar toe gekomen bent. Wij zijn solidair naar eenieder in onze gemeente. We erkennen dat ons verleden, heden en toekomst ons bindt met andere plekken in de wereld, door onze handel, onze onderwijsinstellingen en onze inwoners.

Aanleiding

De gemeenteraad hecht waarde aan dit solidaire karakter van de stad en haar dorpen. Recente ontwikkelingen vragen echter om een nieuwe invulling hiervan: twee actieve stedenbanden zijn recent gestopt en de stichtingen die deze stedenbanden handen en voeten gaven zijn ook opgeheven. Bovendien heeft het kabinet aangekondigd een miljard euro te gaan bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking.

Met dit initiatiefvoorstel doen de indienende partijen een eerste concreet voorstel om invulling te geven aan deze internationale solidariteit. Niet door opnieuw langjarige stedenbanden aan te gaan, maar door samen met het VNG Fonds geld beschikbaar te stellen voor humanitaire hulp en/of wederopbouw in Gaza, bij voorkeur voor jongeren in Jabalya. [1]

Daarnaast wordt met dit initiatiefvoorstel opdracht gegeven aan het college om een programma 'Groningse internationale solidariteit' op te stellen en deze ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. In dit voorstel worden algemene uitgangspunten meegegeven die de basis vormen van dit programma.

Samenvattend bevat dit initiatiefvoorstel twee zaken:

- De uitgangspunten voor het programma 'Groningse internationale solidariteit'
- Het voorstel om ruim €130.000,- beschikbaar te stellen voor humanitaire hulp en/of wederopbouw in Gaza, bij voorkeur voor jongeren in Jabalya.

1. Uitgangspunten programma 'Groningse internationale solidariteit'

Bij het vormgeven van het programma 'Groningse internationale solidariteit' stellen de indienende partijen voor om de volgende uitgangspunten aan te houden:

- **Band met Groningen:** De ondersteuning wordt gericht aan een andere gemeente/stad die op bepaalde kenmerken te vergelijken is met Groningen, dan wel een gemeente/stad waar Groningen een historische band mee heeft, dan wel een gemeente/stad waarmee bewoners die nu in Groningen wonen een band hebben, bijvoorbeeld omdat ze gevlucht zijn voor oorlog of hier als gastarbeider gekomen zijn.
- **Samen met de Groningse samenleving:** In haar inzet zoekt de gemeente Groningen actief de verbinding met de Groningse samenleving, of laat zij zich juist inspireren door ideeën vanuit de Groningse samenleving. Hierbij valt te denken aan voor dit doel opgerichte vrijwilligersorganisaties, culturele instellingen, het onderwijs, of het bedrijfsleven.
- **Niet alleen financiële samenwerking, maar ook het delen van kennis en ondersteuning:** Bijdragen vanuit Groningen kunnen vele vormen kennen: het kan financieel van aard zijn, maar kan ook in de vorm van kennisuitwisseling of bijvoorbeeld ambtenaren van de gemeente Groningen die op projectbasis samenwerken met ambtenaren van een andere gemeente/stad.
- **Bijstand aan individuen die in Groningen verblijven:** Naast projecten die bijdragen aan andere gemeenten/steden kan er ook voor gekozen worden om specifieke ondersteuning te bieden aan bijvoorbeeld mensenrechtenverdedigers die tijdelijk in Groningen verblijven voor tijdelijke opvang, training en veiligheid. Dit kan georganiseerd worden via programma's als het International Cities of Refuge Network (ICORN). Bestaande projecten zoals Shelter City kunnen hier ook onder vallen.
- **Mondiale bewustwording:** Het huidige succesvolle subsidiebudget voor mondiale bewustwording van de gemeente Groningen wordt elk jaar uitgeput. Aangezien deze subsidie in lijn is met de uitgangspunten van dit initiatiefvoorstel kan in het programma internationale solidariteit ook overwogen worden om dit subsidieplafond op te hogen.

Financiële consequenties:

Het college wordt verzocht om middels een programma uit te werken hoe vorm gegeven kan worden aan deze beoogde internationale solidariteit. Het uitgangspunt is dat daarbij (een deel van) het gebruikelijke budget voor de stedenbanden gebruikt kan worden, conform het voornemen van het college, zoals beschreven in de brief "evaluatie stedenbanden gemeente Groningen" [2]. Eventuele financiële consequenties zullen onderdeel zijn van deze uitvoeringsagenda. In het pre-advies geeft het college aan dat de subsidiepot voor mondiale bewustwording jaarlijks vrijwel geheel wordt uitgeput en er daarom met een voorrangsregel wordt gewerkt. Initiatiefnemers stellen daarom voor deze subsidiepot vanuit het budget voor stedenbanden 2025 met € 10.000 te verhogen. ¹

¹ De passage vanaf "In het pre-advies" is toegevoegd n.a.v. het pre-advies van het college en de meningsvormende sessie op 28 mei 2025.

2. Humanitaire hulp en/of wederopbouw in Gaza, bij voorkeur voor jongeren in Jabalya

Geschiedenis Groningen-Jabalya

Al sinds de jaren '90 heeft Groningen een bijzondere band met Jabalya, een stad met zo'n 170.000 inwoners in Gaza. Naar aanleiding van een motie van de gemeenteraad werd de initiatiefgroep - inmiddels stichting - Groningen-Jabalya opgericht. [3] Toenmalig burgemeester Jacques Wallage bracht in 1999 een werkbezoek aan Jabalya, Gaza en de Westelijke Jordaanoever. Mede door de politieke situatie in Gaza zijn Groningen en Jabalya nooit officieel een stedenband aangegaan, maar de band tussen verschillende organisaties in beide steden is de afgelopen 25 jaar zeker gegroeid. Zo zijn er bijvoorbeeld Palestijnse journalisten getraind door Groningse journalisten, waren er samenwerkingsprojecten in het theater, is er een jongerencentrum (mede gefinancierd door de gemeente Groningen) gebouwd en is er in het kader van Shelter City in Groningen gastvrijheid verleend aan een Palestijnse journalist.

Oorlog in Gaza

Het Israëliëse leger heeft enorm veel bombardementen uitgevoerd in Jabalya met dodelijke burgerslachtoffes, gewonden, honger en ontheemding tot gevolg. Het eerder genoemde jongerencentrum is ondertussen ook vernietigd. Door de oorlog is er momenteel amper humanitaire hulp mogelijk in Gaza en ook journalisten worden in het gebied amper toegelaten. Er is momenteel sprake van een humanitaire ramp in Gaza.

Steun aan Jabalya en Gaza

Ondanks dat Jabalya en Groningen geen officiële stedenband hebben, zijn de indieners van dit initiatiefvoorstel toch van mening dat Groningen haar solidariteit met de inwoners van Jabalya en Gaza moet tonen. De uitdaging is echter om te bepalen hoe de gemeente Groningen dat het beste kan doen, aangezien de situatie in Gaza zeer complex is. Er heeft bijna anderhalf jaar een verwoestende oorlog gewoed in een gebied waar de levensstandaard al laag was. Op het moment van schrijven is er een staakt-het-vuren van kracht, maar deze is broos en langdurige vrede is helaas nog ver weg.

De gemeente Groningen is geen expert op het gebied van humanitaire hulp of de wederopbouw van Gaza. Binnen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) is in 2017 het VNG Fonds opgericht om Nederlandse gemeenten te faciliteren en ondersteunen met het geven van humanitaire hulp. Het VNG Fonds werkt daarbij samen met de Samenwerkende Hulp Organisaties (SHO) om te bepalen op welke manier de binnengekomen fondsen het beste ingezet kunnen worden. Het VNG Fonds heeft eerder bijvoorbeeld ondersteuning geboden na de aardbeving in Marokko en Turkije/Syrië (beide in 2023) en aan Oekraïne (sinds de inval van Rusland in 2022).

Daarom stellen we voor dat het college van B&W met het VNG Fonds in contact treedt om met hen te bepalen hoe dit geld het beste gebruikt kan worden. Het VNG Fonds kan daarbij ook adviseren of het beter is om dit geld via het VNG Fonds uit te geven, of dat dit beter direct overgemaakt kan worden naar een organisatie als Unicef of Amnesty. De voorkeur is daarbij dat het geld primair in de regio Jabalya ingezet zal worden, met een nadruk op hulp of voorzieningen voor jongeren. Echter, samen met de experts van het VNG Fonds zal uiteindelijk de afweging genomen moeten worden of specifieke hulp voor jongeren in

Jabalya realistisch is, of dat de huidige situatie in Gaza dit zo ingewikkeld maakt dat dit een efficiënte besteding van geld in de weg staat. Bij deze gesprekken dient vanzelfsprekend ook de Stichting Groningen-Jabalya betrokken te worden.

Financiële consequenties:

Als onderdeel van dit initiatiefvoorstel voor internationale solidariteit wordt plm 136.000,- beschikbaar gesteld om humanitaire hulp en/of wederopbouw te verrichten in Gaza. Deze 136.000,- is opgebouwd uit de helft van het restant van het budget voor de stedenbanden van het jaar 2024 (naar verwachting € 62,500 van € 125.000,-) en 74.000,- uit het budget stedenbanden 2025. Daarbij zijn de initiatiefnemers tegemoet gekomen aan de reactie van het college in het pre-advies dat het de voorkeur geniet om het resultaat volgens reguliere procedure ten gunste te laten komen aan Algemene Reserve.²

Het streven is dit geld in 2025 uit te geven met behulp van het VNG Fonds. De indieners van dit voorstel houden er echter ook rekening mee dat, gelet op de situatie in Gaza, dit geld in 2025 nog niet uitgegeven kan worden, in dat geval zal dit bedrag beschikbaar blijven om - zodra de situatie het toestaat - dit alsnog te gebruiken in 2026.

Dictum:

De raad van de gemeente Groningen, gezien het initiatiefvoorstel "Groningse internationale solidariteit" van de fracties PvdA, GroenLinks, SP, CU, PvdD en Student & Stad, besluit om:

1. Het initiatiefvoorstel "Groningse internationale solidariteit" vast te stellen;
2. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen de opdracht te geven conform dit initiatiefvoorstel uit te werken hoe Groningen verder vorm kan geven aan internationale solidariteit, in lijn met de genoemde uitgangspunten;
3. Het subsidie budget in 2025 voor mondiale bewustwording met € 10.000,- te verhogen en dit te dekken uit het budget voor stedenbanden in 2025;
4. De helft van het restant van het budget stedenbanden 2024, zijnde naar verwachting € 62.500, (wat formeel geregeld zal worden met het vaststellen van de jaarrekening 2024) en €74.000,- uit het resterende budget stedenbanden 2025 (deelprogramma 01.1 Economie en werkgelegenheid) beschikbaar te stellen voor 'Humanitaire hulp Gaza/Jabalya'
5. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen de opdracht te geven conform dit initiatiefvoorstel samen met het VNG Fonds het begrootte budget voor 'Humanitaire hulp Gaza/Jabalya' uit te geven om humanitaire hulp en/of wederopbouw te laten verrichten in Gaza;
6. De gemeentebegroting 2025 op deelprogrammaniveau overeenkomstig te wijzigen.

N.b. de punten 2 & 3 uit het dictum zijn aangepast n.a.v. het pre-advies van het college en de meningsvormende sessie op 28 mei 2025

PvdA – Joren van Veen

SP – Hans de Waard

GL – Justine Jones

PvdD – Wesley Pechler

² Deze passage is aangepast n.a.v. het pre-advies van het college en de meningsvormende sessie op 28 mei 2025.

CU – Peter Rebergen
Student & Stad – Olivier van Schagen

[1] Het VNG Fonds faciliteert de behoefte van gemeenten om internationale ondersteuning te bieden voor noodhulp, wederopbouw en vredesbevordering. Voor meer informatie zie:

<https://www.vngfonds.nl/over-vng-fonds/>

[2] <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Evaluatie-stedenbanden-gemeente-Groningen.pdf>

[3] [https://www.groningen-jabalya.com/userfiles/Image/nieuwsbrief1\(1\).pdf](https://www.groningen-jabalya.com/userfiles/Image/nieuwsbrief1(1).pdf)

[4] <https://dvh.nl/groningen/stad/Door-Groningen-betaalde-school-in-Gaza-is-verwoest-28851507.html>